Jarno Tuimala,
toimitusjohtaja, rehtori
Kiinteistöalan Koulutussäätiö sr.
12.11.2024

Asiantuntijalausunto: HE 161/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kiinteistö- ja rakentamisalan rooli yhteiskunnassamme on keskeinen. Se vastaa 83 % kansallisvarallisuudesta, 15 % BKT:sta, 20 % työllisyydestä ja 60 % investoinneista. Toimivat kiinteistöt ovat laadukkaan elämisen ja työskentelyn edellytys unohtamatta niiden merkitystä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen on alan keskeisiä haasteita, etenkin kun rakentamiseen ja kiinteistöalaan kohdistuvat osaamisvaatimukset ovat kasvaneet.

Lausuntomme sisältää kaksi pääkohtaa:

1. Muun ammatillisen koulutuksen toteuttamismuoto ja rahoitus tulisi säilyttää lainsäädännössä, sillä kiinteistöalalle ei ole olemassa olevaa perustutkintokoulutusta eikä koulutusväyliä esimerkiksi ammattikorkeakoulujen kautta.

2. Perusopintojen jälkeisten muun tutkinnon omaavien ja ennen opintoja työllisenä olevien vähennyskertoimista olisi luovuttava aloilla, joilla ei ole olemassa olevaa perustutkintokoulusta tai koulutuspolkuja.

A) Kiinteistöala on riippuvainen muun ammatillisen koulutuksen rahoituksesta, sillä alalle ei ole olemassa olevaa perustutkintokoulutusta eikä koulutusväyliä esimerkiksi ammattikorkeakoulujen kautta.

Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöuudistuksessa on ehdotettu muun ammatillisen koulutuksen toteutusmuodon ja rahoituksen poistamista kokonaan kolmen vuoden siirtymäjakson jälkeen. Muun ammatillisen koulutuksen budjettirahoitus on kokonaisuudessaan vain 10M€ JA TÄSTÄ KIINTEISTÖALAN OSUUS NOIN 2 M€, mutta sillä on erittäin kriittinen merkitys kiinteistöalan työvoiman saatavuuden turvaamisessa.

Muun ammatillisen koulutuksen rahoituksella toteutettavat koulutusohjelmat ovat merkittävässä roolissa kiinteistöalan moninaisten ammatinkuvien täydennyskouluttamisessa koskien mm. isännöintialaa, kiinteistönvälitysalaa, kiinteistöjohtamista, kiinteistösijoittamista- ja rahoitusta, rakennuttamisosaamista, infrakunnossapitoa, kiinteistöjen taloushallintoa, teknistä ylläpitoa, kiinteistöjuridiikkaa ja kiinteistökehittämistä.

Kiinteistöalalle työntekijöitä koulutetaan ammatillisena peruskoulutuksena vain puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkinnossa. Kaikkiin muihin alan tarvitsemiin ammatteihin koulutus toteutetaan lisä- ja täydennyskoulutuksena ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sekä muun ammatillisen koulutuksen kautta.

Kouluttautuminen perustutkinnon jälkeen on ainoa mahdollisuus alalle tuloon myös siksi, että esimerkiksi isännöitsijän ja kiinteistönvälittäjän työ edellyttää täysi-ikäisyyttä.

Muun ammatillisen koulutuksen rahoituksella toteutettujen omien tutkintojen kautta osaamista on syvennetty kiinteistöalan erityisvaatimuksiin sekä pystytty vastaamaan sisältömuutoksin nopeasti ja täsmällisesti.

Kiinkon koulutuksissa käy vuosittain lähes 2500 opiskelijaa. Näistä muun ammatillisen koulutuksen toteutuksissa käy vuosittain yli 1000 kiinteistöalan ammattilaista.

Kiinkon tuottamien koulutusten laatu ja opiskelijapalaute on erinomaista. Kiinkosta valmistuneet opiskelijat myös työllistyvät valmistumiinsa tehtäviin. Keskeyttämisprosentti Kiinkossa on ainoastaan 1,8%. Tämä osoittaa, että koulutukset ovat haluttuja ja vastaavat erinomaisesti työelämän tarpeita.

Koulutusohjelmat ovat kestoltaan tyypillisesti 3-12kk mittaisia. Näissä muun ammatillisen koulutuksen rahoituksen piirissä olevissa koulutusohjelmissa ei ole kaupallista kilpailua. Verrattain pienten opiskelijamäärien takia on hyvin epätodennäköistä, että vastaavia koulutusohjelmia voitaisiin toteuttaa kustannustehokkaasti esimerkiksi hajauttamalla koulutuksia muihin ammatillisiin oppilaitoksiin tai ammattikorkeakouluihin.

Kiinteistöalan koulutusten jääminen valtionosuusrahoituksen ulkopuolelle vaarantaisi kiinteistöalan osaavan työvoiman saatavuuden. Se poistaisi myös merkittävän osan alan koulutuksista oppilaitosstatuksen alta, mikä heikentäisi alan koulutusten vetovoimaisuutta, koulutusten hyväksilukua jatko-opinnoissa ja alan koulutusten kansainvälistä vertailtavuutta.

Edellä mainituista syistä muun ammatillisen koulutuksen toteutusmahdollisuus sekä rahoitus tulisi säilyttää myös tulevassa laissa. Mikäli muun ammatillisen koulutuksen toteutusmahdollisuudesta ja rahoituksesta kuitenkin päätettäisiin luopua, olisi erittäin tärkeä varmistaa

kiinteistöalan koulutuksen valtionosuusrahoituksen jatko muilla keinoin ja se tulisi kirjata valmisteilla olevaan lakiin.

B) Perusopintojen jälkeisten muun tutkinnon omaavien ja ennen opintoja työllisenä olevien vähennyskertoimista olisi luovuttava aloilla, joilla ei ole olemassa olevaa perustutkintokoulusta tai koulutuspolkuja

Näkemyksemme mukaan rahoitusmalli ei saisi kohdella epätasa-arvoisesti toimialoja, joilla ei ole mahdollisuutta kouluttautua normaalin koulutusjärjestelmän puitteissa. Tästä syystä esitämme, että rahoitusmallista poistettaisiin aikaisemman tutkinnon ja ennen opintoja työllisenä olevien vähennyskertoimet aloilta, joilla ei ole ammatteihin valmistavaa peruskoulutusta tai koulutuspolkuja.